

۱۵

روزنامه‌نگاری پس از کرونا

۱۶

دیپلماسی هنر

۱۴

نگران عوارض واکسن کرونا نباشید

زندگی

شنبه ۱۶ مرداد ۱۴۰۰ :: شماره ۶۰۰۴

سیاست

به جای مصلحت

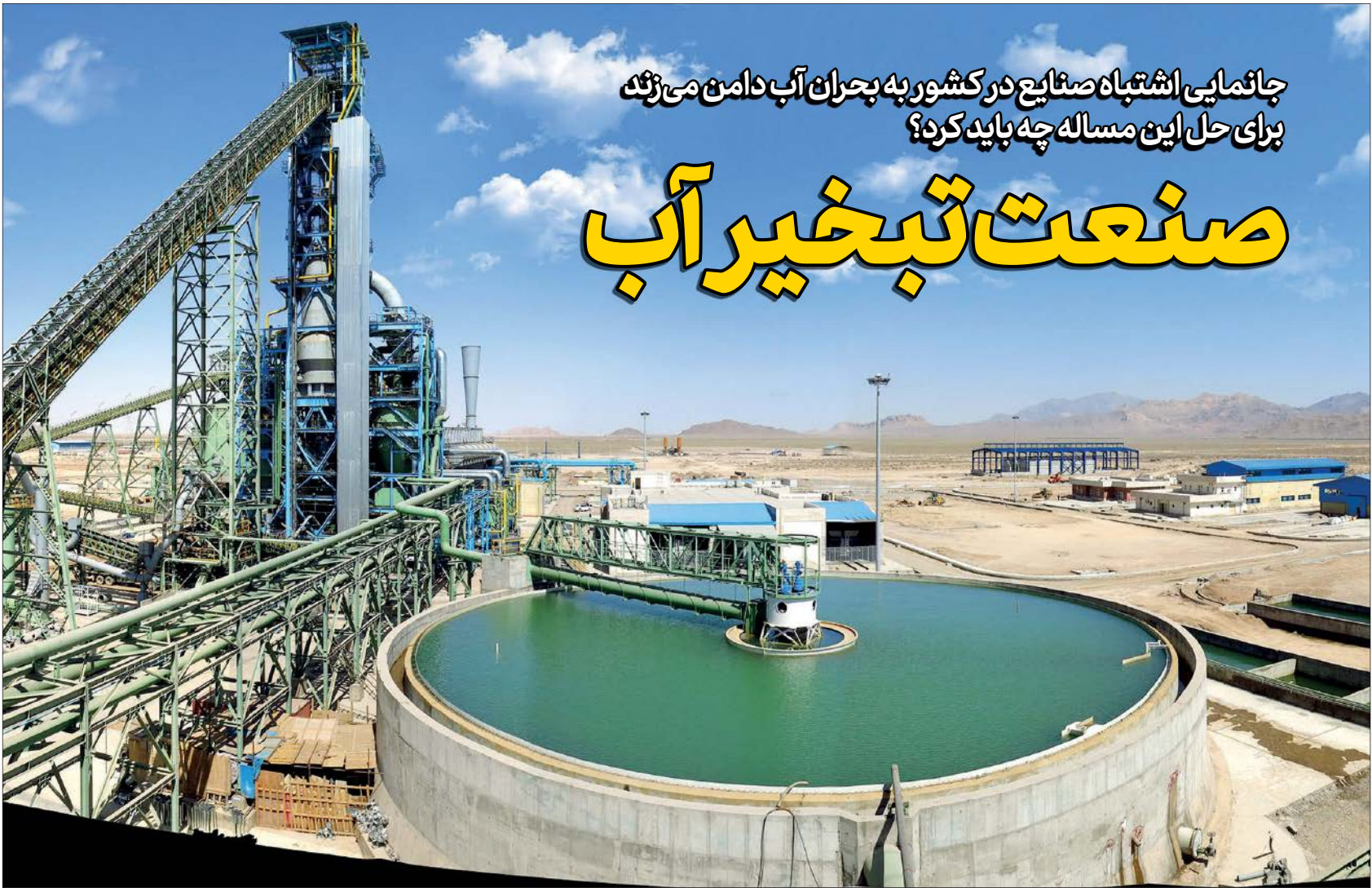
این روزها کارزاری مجازی بین دوستانداران محیط زیست شهر سبزوار فراگیر شده و آنها می خواهند جلوی احداث مجتمع فولاد این شهر را که به تازگی مجوزش توسط نماینده این شهر در مجلس شورای اسلامی اخذ شده بگیرند. آنها می گویند هزینه ایجاد این نوع اشتغال بسیار است و به مشکلات بعد از آن نمی ارزد. همان اتفاقی که حالا مدت هاست تکرار می شود و تنها وقتی اعتراضی یا نارضایتی عمومی شکل می گیرد دوباره نقل محافل می شود. قصه جانمایی صنایع آب بر در مناطق کویری یا کم آب کشور چرخه معیوب و تباهی است که سال هاست ادامه دارد.

مسوولان استانی و نمایندگان حوزه های انتخابی برای کسب مجوز احداث صنایع بزرگ و البته اشتغال زا از نهادهایی همچون وزارت نیرو و محیط زیست و حتی نفت دولت ها را تحت فشار می گذارند. گاهی تهدید به استیضاح وزرا می کنند تا به باور خودشان در ایجاد اشتغال حوزه انتخابی شان فعالیتی صورت داده باشند، نهادهای تصمیم گیر هم البته که خیلی زود تسلیم این فشارها می شوند و بی توجه به موقعیت آن جغرافیا و بدون هیچ آینده نگری در بحث آمایش سرزمین این مجوزها را صادر می کنند.

به این ترتیب چند سالی مدیران با غرور از این طرح می کنند چرا که چند ده شغل ایجاد شده آن هم بدون توجه به اینکه پس از این اتفاق همان شاغلان در کارخانه، دیگر آبی برای مصرف نخواهند داشت. پس از آن است که بحث های مدیریت منابع آبی پیش می آید چرا که برای تهیه آب مورد نیاز مصرفی در صنعت باید از منابع شهرها استفاده شود تا چرخ آب و صنعت همچون آب چرخد، اگر هم که این اتفاق نیفتد باید با صرف هزینه بسیار به انتقال آب بین حوضه های روی آورد. رویکردی که از هر جهت زیان آور است. رویکردی که مبتنی بر اقتصاد سیاسی در مدیریت آبی است. چیزی که در آن منابع آب و صنعت همگن نیست و تصمیم گیری نیست و آنچه باعث احداث مجتمع ها می شود صرفا تصمیماتی سیاسی است.

این نگاه قوم گرایی محدود به نمایندگان و حوزه های انتخابی شان نیست، نگاهی به رفتارهای چند رئیس جمهور گذشته هم نشان می دهد این دیدگاه درباره زادگاه هر کدام تکرار شده است، رئیس دولت اصلاحات ابتدا شهرک فولاد میند اردکان را در زادگاه خود راه اندازی کرد و پس از آن وقتی متوجه کمبود آب شد به انتقال آب زاینده رود اقدام کرد یا دولت های محمود احمدی نژاد و حسن روحانی پیگیر طرح انتقال آب از دریای مازندران به سمنان به عنوان زادگاهشان هستند. هر چند این نکته اساس تصمیمات اشتباه در این زمینه است اما تنها اشتباه صاحبان صنایع نیست، آنها با وجود استفاده از حامل های انرژی کمترین صرفه جویی را دارند، همچنین صاحبان صنایع ترجیح می دهند از راه هایی استفاده کنند که زیان بیشتری به منابع پایه می زند.

مصرف آب در صنایع فولادی ایران سه برابر بیشتر از استانداردهای جهانی است/ عکس: سایت جهان فولاد سیرجان

جانمایی اشتباه صنایع در کشور به بحران آب دامن می زند برای حل این مساله چه باید کرد؟

صنعت تبخیر آب

تصور کنید نشسته ایم پشت پیانو بی بزرگ، فاصله صدلی با پیانو طوری نیست که پایمان به پدال ها برسد اما ما به جای آنکه صدملی را کمی جابه جا کنیم و به جلو ببریم پیانوی بزرگ را می کشیم سمت خودمان! این رفتار دقیقاً همان کاری است که این روزها درباره موضوع جانمایی صنایع فولادی و منابع آبی مطرح است. خیلی های می گویند ما به جای آنکه صنایع را کنار منابع آبی احداث کنیم، با صرف هزینه و تخریب محیط زیست منابع آبی را گسیل کرده ایم سمت صنایع. آن هم در منطقه ای که از قرن ها پیش دچار مشکلات کم آبی بوده است. برخی از آمارها حکایت از این دارد که ۸۵ درصد از مجموع واحدهای فولادی در مرکز کشور و چنین مناطقی متمرکز شده اند. وقتی به نقشه قرارگیری مجتمع های فولادی نگاه کنید متوجه عمق بیشتر فاجعه می شویم، چرا که بخش

میثم اسماعیلی

جامعه

فولاد چقدر آب می خورد؟

مقدار آب مصرفی برای تولید فولاد با توجه به فرسوده یا به روز بودن دستگاه ها و زیرساخت ها متفاوت است، برخی از مجتمع های فولادی مدعی صرفه جویی ۴۰ درصدی در مصرف آب نسبت به پنج سال گذشته هستند و برخی دیگر نه تنها میزان مصرف آب را کم نکرده اند که به دلیل فرسودگی زیرساخت هایشان این میزان را افزایش هم داده اند. آب در بیشتر بخش های یک کارخانه فولاد مورد استفاده قرار می گیرد، به این معنا که یک کارخانه فولاد عملاً بدون داشتن آب نمی تواند به فعالیت خود ادامه دهد. به همین دلیل است که کارخانه های فولاد به طور معمول باید در نزدیکی منابع فراوان آب شیرین ساخته شوند تا هم دسترسی کافی به آب مورد نیازشان باشد و هم کیفیت آب مورد نیازشان تضمین شده باشد. آنچه بدیهی است اینکه یک کارخانه فولاد از مقدار قابل توجهی آب برای تولید بخار، خنک سازی، انتقال ضایعات، کنترل گرد و غبار و مواردی از این نوع استفاده می کند. برای فهم این مقدار می توان به آمارهای وزارت نیرو در سال ۹۹ استناد کرد، براساس این آمارها برای تولید هر تن فولاد حدود ۲۳۰ هزار لیتر آب مصرف می شود، به عبارتی برای تولید هر کیلو فولاد ما نیاز به ۲۳۰ لیتر آب داریم. با مولفه ای دیگر این مقدار برای هر تن فولاد تولیدی عددی نزدیک به ۲۸ تا ۳۰ متر مکعب آب است. مقایسه این مقدار مصرف با آبی که در بخش کشاورزی صرف می شود از اساس بیهوده به نظر می رسد چرا که مصرف آب در بخش کشاورزی بسیار بالاتر از بخش صنعت است اما آنچه آشکار است اینکه همین مقدار مصرف آب در واحدهای فولادی داخل کشور بسیار بالاتر از استانداردهای جهانی است. ما در حالی به ازای تولید هر تن فولاد ۲۸ مترمکعب آب مصرف می کنیم که در دنیا به ازای تولید هر

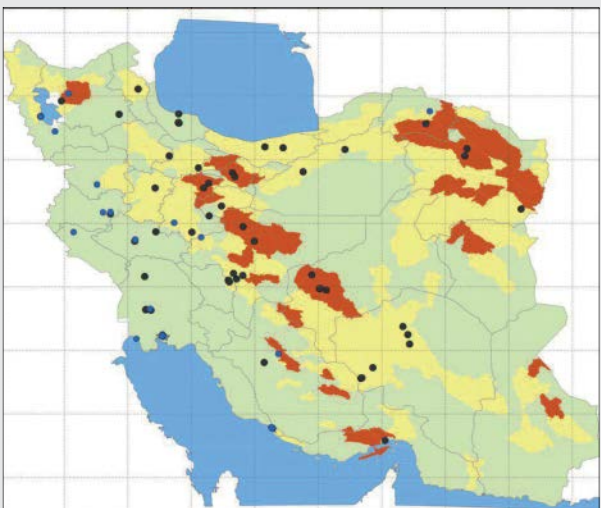
قابل توجهی از این مجتمع ها نه تنها در مرکز ایران که همواره با خشکسالی همراه بوده قرار دارند بلکه تعدادی از این مجتمع های فولادی و پتروشیمی در دشت های «ممنوعه» و «ممنوعه بحرانی» قرار گرفته اند. اغلب صاحبان صنایع اما در مقابل انتقادات این جانمایی ها به سهم اندک مصرف آب صنعتی اشاره دارند و معتقدند به جای تمرکز بر هدر رفت آب در بخش کشاورزی یا تغییر الگوی کشت در ایران گلايه به بخش صنعت حکم آدرس غلط دادن را دارد. کارشناسان حوزه آب اما می گویند بخش عمده ای از تنش های اجتماعی آبی پیش رودر کشور ماحصل پروژه های انتقال آب و مصرف بخش صنعت است. در اشتباه بودن محل قرارگیری صنایع آبی بری همچون فولاد در مناطق کم آب حلا شکی نیست، همین ایامی که خوزستان با چالش بزرگی به نام بحران آب روبه روست و همین حالا که همه کارشناسان حوزه آب از تاثیر صنایع فولادی بر منابع آبی حرف می زنند مجوز احداث کارخانه جدید فولاد در سبزوار توسط نمایندگان این شهر اخذ شده است!

میان آبادی، کارشناس این حوزه معتقد است ساده سازی مصرف کم آب در بخش صنعت به نوعی فرافکنی است و به جام جم می گوید: «بخش عمده ای از مناقشات و تنش های اجتماعی آبی رخ داده در کشور نتیجه پروژه های انتقال آب همین ۲ درصد مصرفی هایی است که با اقتصاد سیاسی و سرمایه کلان، بخش جدی از سیاست گذاری آب کشور را به نفع خود رقم می زنند.» او همچنین به ارزشمند بودن محصول صنعت در برابر کشاورزی و ارجحیت آب در مصرف صنعتی هم انتقاد دارد. میان آبادی می افزاید: «فولاد مبارکه نیروگاه ۴۰۰ مگاواتی دارد. به دلیل ارزان بودن قیمت از برق سراسری استفاده می کنند و نیروگاهش خاموش است. در کنار استفاده از برق پارانه ای همچنین از آب پارانه ای هم استفاده می کند اما عرصه محصولش در کشور به قیمت جهانی است!»

باید کارخانه ها را تعطیل کنیم؟

نگاهی به نقشه پراکندگی مجتمع های فولادی

موقعیت کارخانجات فولاد و پتروشیمی ها بر روی دشت های کشور و وضعیت دشت های کشور از نظر ممنوعیت برداشت از آبخوان

ماه یکبار به اندازه ظرفیت آب سدلتیان آب مصرف می کند.

آب مفت و فولاد گران!

مقدار آب مصرفی واحدهای فولادی به چشم شهروندان بسیار زیاد است اما صاحبان صنایع فولادی می گویند در مصرف آب واحدهای فولادی بزرگنمایی صورت گرفته است. پرتکرارترین توجیه آنها مقایسه میزان مصرف آب در این بخش با بخش کشاورزی است؛ البته که اگر با عیار آمار به این توجیه نگاه کنیم پربیراه هم نیست. به عنوان مثال در حالی برای تولید هر کیلو فولاد ۲۳۰ لیتر آب مصرف می شود که هر کیلو گندم ۳۰۰ لیتر و هر کیلو پسته ۲۵۰۰ لیتر آب مصرفی دارد. این موضوع وقتی مهم تر به نظر می آید که بدانیم میزان ارزش افزوده و ارزآوری هر کیلو فولاد چند برابر گندم است اما کارشناسانی هم هستند که معتقدند ارزش آب در یک منطقه گرفتار خشکسالی قابل مقایسه با مناطق برخوردار از منابع آبی نیست. حجت

info@amejamdaily.ir

روابط عمومی: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴

#گوجه-قیمت

مقدم از تهران:

قیمت گوجه فرنگی که در این فصل از سال باید ارزان باشد به کیلویی ۱۰ هزار تومان رسیده است، چرا؟

#مترو-ایستگاه

رضایی از تهران:

به دلیل زمان بندی نامناسب، برخی از قطارهای مترو در ایستگاه ها توقف نمی کنند و بعضاً دو تا سه ایستگاه را بدون توقف طی می کنند. مسوولان مترو لطفاً رسیدگی کنند.

#سطل-زباله

لیاف از تهران:

سطل های زباله بعد از تخلیه مکانیکی شسته نمی شوند و این موضوع باعث پخش بوی نامطبوعی می شود که در این فصل سال بسیار آزاردهنده است.

#قیمت-مسکن

ثابت از تهران:

مسوولان دم از ارزانی قیمت مسکن می زنند و از رکوردهای بی سابقه کاهش قیمت خبر می دهند اما در بازار هیچ نشانی از کاهش قیمت وجود ندارد و بعضی مناطق گران تر نیز شده است.

#دارو-لاغری

صادقی از تهران:

وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو از فروش داروهای گیاهی لاغری غیرمجاز که در عطاری ها توزیع می شود، جلوگیری کرد.

#هاشمی-دستفروش

تواضع از تهران:

خیابان هاشمی در منطقه ۹ تهران در قرق دستفروشان است به طوری که عبور از این خیابان معمولاً به درگیری رانندگان و عابران منجر می شود. لطفاً شهرداری منطقه به این هرج و مرج پایان بدهد.

#سرم-کمبود

نادری از تهران:

چند روز است برای یافتن سرم نمکی همه داروخانه های پایتخت را زیر پا گذاشته ام اما با جواب نداریم رویه رو می شوم. این شرایط ناشی از سوءمدیریت مدیران سازمان غذا و دارو و وزارت بهداشت است زیرا سرم در داخل کشور تولید می شود و ربطی به تحریم ها ندارد.

آتش-فارس

عمسلی از شیراز:

ارتفاعات تنگه هافیر در فیروزآباد فارس چند روز است دچار آتش سوزی شده و حدود چهار نفر از هموطنانمان قربانی این آتش سوزی شده اند. چرا مدیران سازمان محیط زیست و جنگل ها شرایط را به درستی مدیریت نمی کنند تا آتش سوزی به این شکل گسترده نشود. کاش مانند ارسال هواپیماهای پاش به ترکیه برای این منطقه نیز تدبیری می اندیشیدند.